

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Quid sit simonia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

De simonia in sex articulos diuisa.

INDE considerandū est de simonia. ET CIRCA hoc quæ riantur sex.

- ¶ Primo, Quid sit simonia.
- ¶ Secundo, Vtrum liceat pro sacramentis pecuniam accipere.
- ¶ Tertio, Vtrum liceat accipere pecuniam pro spiritualibus actibus.
- ¶ Quarto, Vtrum liceat uendere ea, quæ sunt spiritualibus annexa.
- ¶ Quinto, Vtrum solum munus a manu faciat simoniacum, an et munus a lingua, & ab obsequio.
- ¶ Sexto, De poena simoniaci.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum simonia sit studiosa uoluntas emēdi, uel uendendi aliquid spirituale, uel spirituali annexum.

AD PRIMVM sic procedit.

Vt, q̄ simonia non sit studiosa uoluntas emēdi, uel uendendi aliquid spirituale, uel spirituali annexum. Simonia n. est hæresis quædam. dicitur. n. * 1. q. 1. Torribilior est Macedonii, & eorū qui circa ipsum sunt, Sancti spiritus impugnatorum, impia hæresis, quæ simonia eorum. Illi. n. creaturam & seruum Dei patris & filii Spiritum sanctum delirando fatentur. isti uero eundem spiritum sanctum efficiunt seruum suum. Omnis enim dominus qd̄ habet, si uult, uendit siue seruum siue aliquid aliud eorum quæ possidet. Sed infidelitas non consistit in uoluntate, sed magis in intellectu, sicut & fides, ut ex supra * dictis patet: ergo simonia non debet per uoluntatem diffiniri.

¶ 2. Præ. Studiose peccare est peccare ex malitia, quod est peccare in Spiritum sanctum. Si ergo simonia est studiosa uoluntas peccandi, sequitur quod semper sit per peccatum in Spiritum sanctum.

¶ 3. Præ. Nihil est magis spirituale q̄ regnum cælorum: sed licet emere regnum cælorum. dicit n. * Greg. in quadam Homil. Regnū cælorum tantum ualeat, quantum habes: ergo nō est de simonia uel de emere aliquid spirituale.

¶ 4. Præ. Nomen simoniæ a Simone mago acceptum est, de quo legitur Act. 8. q̄ obtulit Apostolis pecuniam ad spirituales potestates emendam, ut scilicet quibuscumque manus imponeret, reciperent Spiritum sanctum, nō

A autem legitur q̄ aliquid uoluerit uendere: ergo simonia nō est uoluntas uendendi aliquid spirituale.

¶ 5. Præ. Multa alia sunt uoluntaria commutationes, præter emptionem, uel uenditionem, sicut pmutatio, transactio: ergo ut q̄ insufficienter diffiniat simonia.

¶ 6. Præ. Omne quod est spirituale annexum, est spirituale. superflue ergo additur, uel spirituali annexum.

¶ 7. Præ. Papa secundum quosdam non potest committere simoniam: potest autē emere, uel uendere aliquid spirituale: ergo simonia non est uoluntas emendi, uel uendendi aliquid spirituale, uel spirituali annexum.

SED CONTRA est, quod * Gre. dicit in registro. Altare, uel decimas, uel Spiritum sanctum emere, uel uendere, simoniacā hæresim esse nullus fidelium ignorat.

RESPON. Dicendum, q̄ sicut supra * dictum est, actus aliquis est malus ex genere, eo q̄ cadit super materiam indebitam. Emptionis autem & uenditionis est materia indebita res spiritualis, triplici rōne. Primo quidem, quia res spiritualis non potest aliquo terreno pretio compensari, ut de Sapientia dicitur Prouerb. 3. Pretiosior est cunctis opibus, & omnia quæ desiderantur, huic non ualent comparari. Ideo etiam Petrus in ipsa sui radice simoniacam prauitatem condemnans, dixit. Pecunia tua tecum sit in uenditionem, quoniam donum Dei existimasti pecunia possidere. Secundo, quia id non potest esse debita uenditionis materia, cuius uenditor non est dominus, ut patet in autoritate supra * inducta. Prelatus autem Ecclesie non est dominus spiritualium rerum, sed dispensator, secū dum illud primæ ad Corinth. quarto. Sic nos existimet homo ut ministros Christi, & dispensatores ministeriorum Dei.

Tertio, quia uenditio reputatur spiritualium origini, quæ ex gratuita uoluntate Dei proueniunt. Vnde & Dominus dicit Matthæi decimo. Gratis accepistis, gratis date. Et indeo aliquis emendo, uel uendendo rem spirituales, irreuerentiam exhibet Deo, & reb. diuinis, propter quod peccat peccato irreligiositatis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut religio consistit in quadam fidei professione, q̄ tamen aliquis interdum non habet in corde, ita et uitia opposita religioni habent quadam professionem in fidelitatis, licet quandoque non sit infidelitas in mente. Secundum hoc ergo simonia, hæresis dicitur secū

ditatis domare: ideo etiam in concupiscibili oportet aliquam habitualē perfectionem ponere. Ambiguum uero est, in quæ carum, s. in uoluntate, an in concupiscibili dicenda sit esse simpliciter & absolute sicut in subiecto, hu iusmodi uirtus: qd̄ euidenter non apparet sine discussione actuum propriorum huiusmodi uirtutis. Et propterea usq; ad dictū locū differatur ultima definitio. Quæ tum autem ad præsentem litteram, potest gloriari, quod intelligitur de partibus iustitiæ: quæ stricte, & proprie sunt partes iustitiæ, quas Tullius enumerauit, quæ. s. habent rationem debiti ad alterum, ita q̄ sine eo non saluatur morum honestas. Liberalitas autem, & huiusmodi, non sūt huiusmodi, sed parum habent de ratione debiti non ad necessitatem, sed propter melius, ut superius i. q. 80. patet: ubi de partibus iustitiæ tractatur.

In responsione ad septimum, nota primo, quod Papa potest committere peccatum simoniæ sicut peccatum adulterii, & aliorum uiciorum, quibus nullam censuram incurrat. & hoc est clarum.

Nota secundo, q̄ cum duplex sit pecunia, q̄ Papa possit recipere. s. ecclesiæ, uel prophana: quæcumque recipiat, ut pretium spiritualis rei, simoniam committit quia neutra est sua: Et de prophana parte de ecclesiastica uero in littera declaratur: quia Papa nō est dominus, sed dispensator principalis pecuniæ ecclesiasticæ: ac per hoc pecunia ecclesiæ non est sua absolute ut possit ad libitum de ea disponere.

Nota tertio, q̄ cū potestas Papæ, quo ad

Habentur in q. 1. c. Altare.

1. 2. q. 18. ar. 1.

Argum. 1.

D. 1137.

ad res temporales Ecclesie, sit potestas non domini, sed dispensatoris, ut in litera dicitur, conueniens est ut plenitudo potestatis Papalis circa bona Ecclesie temporalia non exeat limites potestatis dispensatiue. Sicut in naturalibus plenitudo potentie calefactiua non exeat limites potestatis calefactiue: & in politicis plenitudo potestatis regie non exeat limites regie potestatis. Ac per hoc non potest Papa ad libitum donare res Ecclesie, sed potest tamquam habes apicem dispensatiue potestatis, multo plus de eisdem dispensare, quam quicumque alius proximus ecclesie alicuius prelati.

li. 8. ca. 5. in princip.

In principio li. co. 6.

q. 5. ar. 4.

q. 14. ar. 2.

q. 14. arti. 2. 1. q. 3. c. Saluator. no. re. mo. e. a. principio.

Et per hoc patet solutio questionis mercatorum, an scilicet, de usuris, quas cum clericis uarils, certis tamen, lucrati sunt, possint cum domino Papa componere, puta, si uisum ascendit ad quindecim milia ducatorum, dare Pate tria, uel quatuor milia, & residuum sibi retinere tura conscientia. Constat namque quod non renaneret mercator abolutus in conscientia, tum, quia Papa non est dominus, sed dispensator rerum ecclesiasticarum, & huiusmodi compositio non esset dispensatio, que discretam dispositionem importat: tum quia etiam si Papa esset dominus, premitur uerisimiliter qd non libere donaret, sed redimeret uexationem sua accipiendi de suo quantum habere posset. Cuius manifestum signum est, quia conatur componendi re habere quantum plus potest. Ex eodem quoque fundamento, qd Papa non est dominus, sed dispensator, sequitur, qd de plenitudine potestatis non possit ad libitum dare bona Ecclesie cui uoluerit, aut consanguineis &c. sed tenetur fideliter dispensare, ut recta ratio suadet: iuxta illud, Hic iam queritur inter dispensatores, ut fidelis quis inueniatur. Et rursus, Fidelis seruus, & prudens, quem constituit dominus super familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram, & non ad libitum, quantum uolet.

Super questionis centesima Articulum secundum.

In ar. 2. in responsione ad primum, dubium occurrit, An in casu litera, quo adultus in articulo mortis constitutus nulli her, qui uelit eum baptizare sine pecunia, locum habeat redemptio proprie uexationis. Et est ratio dubii, quia si ibi locum habet, sequitur qd licite potest dare pecuniam auaro sacerdoti ut eum baptizet,

non emendo baptismi, sed redimendo licentiam ter non det mori aliq; baptismo sumis, quia ra dr. Si uero ibi non het locum, miru ualde est in tanta necessitate licent redimere uexationem sepulcri, & iacob licuit hoc eodem modo. actu uero illi qui emere uolunt. Illi autem qui uendunt in actu, imitantur Giezi discipulum Heli, de quo legitur 4. Reg. 5. quod accepit pecuniam a leproso mundato, unde uenditores spiritualium possunt dici non solum Simoniaci, sed etiam Giezite.

AD QUINTVM Dicendum, qd nomine emptionis & uenditionis intelligitur omnis contractus non gratuitus. Unde nec permutatio prebendarum, uel ecclesiasticorum beneficiorum fieri potest autoritate partium absque periculo simonia, sicut nec transactio, ut iura determinant. Potest tamen prelati ex officio suo per mutationes huiusmodi facere percausa utili, uel necessaria.

AD SEXTVM Dicendum, qd si cutanima uiuit secundum seipsa, corpus autem uiuit ex unionenima, ita etiam quedam sunt spiritualia secundum seipsa, sicut sacramenta, & alia huiusmodi, quedam autem dicuntur spiritualia ex hoc, quod talibus adherent. Unde 1. q. 4. dicitur e si quis obierit, quod spiritualia sine corporalibus rebus non proficiunt, sicut nec anima sine corpore corporaliter uiuit.

AD SEPTIMVM Dicendum, qd Papa potest incurere uitium simoniae, sicut & quilibet alius homo. Peccatum. n. tanto in aliqua persona est grauius, quanto maiorem obtinet locum. Quamuis. n. res ecclesie sint eius ut principalis dispensatoris, non tamen sunt ei⁹ ut domini, & possessoris. Et si reciperet pro aliqua re spirituali pecuniam de redditis, ecclesie cuius, non careret uitio simoniae. Et similiter etiam posset simonia committere, recipiendo pecuniam aliquo laico non boie de ecclesie.

ARTICVLVS II.

Vtrum semper sit illicitum profermentis pecuniam dare.

AD SECVNDVM sic procedit. Vt, qd non semper sit illi-

a Ric. in 1. 5. di. 4. ar. 3. q. ad 8. Ipe et Ric. Inter opiniones autem has, non magis conueniens est non respectu adulti. Et ro memorat qd su patit in iustis a potest, & nolite baptizari, cessitate peccati diuini in ar. baptizari, mortis sine alio baptizatore, sicut conueniens si occurreret. Constat namq; uultu saluare, citre a se abicere in iustis qd patit donum